

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра економіки та маркетингу (№ 605)

Керівник проектної групи/

А.В. - А.В. Доронін
(підпис) (ініціали та прізвище)

« 30 » серпня 2019 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Основи охорони і комерціалізації інтелектуальної власності
(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 075 «Маркетинг»
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: «Маркетинг»
(найменування освітньої програми)

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Харків 2019 рік

Робоча програма «Основи охорони і комерціалізації інтелектуальної власності»

(назва дисципліни)

для студентів за спеціальністю 075 «Маркетинг»

освітньою програмою «Маркетинг»

« 15 » липня 2019 р., – 13 с.

Розробник: Філіпковська Л. О., доцент, к.т.н., доцент

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь та вчене звання)

(підпис)

Робочу програму розглянуто на засіданні кафедри економіки та маркетингу (№ 605)

(назва кафедри)

Протокол № 1 від « 30 » серпня 2019 р.

Завідувач кафедри д.е.н., професор

(науковий ступінь та вчене звання)

І.О. Давидова

(ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни (денна форма навчання)
Кількість кредитів – 4	<p>Галузь знань 07 «Управління та адміністрування» (шифр і найменування)</p> <p>Спеціальність 075 «Маркетинг» (код і найменування)</p> <p>Освітня програма «Маркетинг» (найменування)</p> <p>Рівень вищої освіти: <u>другий (магістерський)</u></p>	Цикл професійної підготовки (за вибором)
Кількість модулів – 2		Навчальний рік
Кількість змістовних модулів – 2		2019/2020
Індивідуальне завдання «Дослідження бізнес-ситуації інвестування» (назва)		Семестр
Загальна кількість годин – 120 32* / 120 = 0,27		9-й
		Лекції*
		16 годин
		Практичні, семінарські*
		16 годин
		Лабораторні*
	___ годин	
	Самостійна робота	
	88 годин	
	Вид контролю	
	модульний контроль, залік	
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 5,5		

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:
32 / 88 = 0,36.

*Аудиторне навантаження може бути зменшене або збільшене на одну годину залежно від розкладу занять.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: ознайомлення студентів з основами інтелектуальної власності і спрямування їх на оволодіння знаннями і вміннями щодо оформлення прав власності, їх захисту, комерціалізації, оцінювання, просування на ринок інтелектуальних продуктів та управління.

Завдання: забезпечення інтелектуального і соціального розвитку особистості через вивчення основ правових та економічних й маркетингових аспектів інтелектуальної власності.

Результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: поняття інтелектуальної власності в умовах ринкової економіки; державну та міжнародну систему інтелектуальної власності; характеристику учасників ринку інтелектуальної власності; економічну сутність об'єктів права інтелектуальної власності; закономірності, методи та підходи творчої та креативної діяльності; значення і форми набуття прав на об'єкти інтелектуальної власності; механізм захисту прав інтелектуальної власності; методи дослідження та аналіз складних об'єктів та процесів щодо інтелектуальної спрямованості; найновіші теорії та методи маркетингу щодо використання об'єктів інтелектуальної власності; характеристику міжнародних економічних аспектів інтелектуальної власності;

вміти: визначати поняття інтелектуальної власності і класифікувати об'єкти; вибирати конкретні системи охорони прав інтелектуальної власності; формалізувати економічну сутність об'єктів права інтелектуальної власності; оцінювати вартість прав на об'єкти інтелектуальної власності; користуватися різними формами набуття прав на об'єкти інтелектуальної власності; демонструвати належний рівень знань із найновіших теорій, методів і практичних прийомів маркетингу інтелектуальної продукції;

мати уявлення: про поняття патентної інформації; способи введення об'єктів інтелектуальної власності в цивільний оборот; роль держави в керуванні об'єктами інтелектуальної власності;

мати навички: у використанні комунікаційних технологій для підтримування ділових контактів й при веденні переговорів в області інтелектуальної сфери діяльності; в плануванні та організації захисту прав авторів і правовласників; у визначенні науково-дослідних задач, аналізуванні інформації для їх вирішення щодо прогнозування створення інноваційного продукту.

Міждисциплінарні зв'язки: правознавство, економічна теорія, економіка підприємства, маркетинг, менеджмент, міжнародна економіка.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Змістовий модуль 1. Види та результати інтелектуальної діяльності. Концепція інтелектуальної власності

ТЕМА 1. Вступ до навчальної дисципліни «Основи охорони і комерціалізації інтелектуальної власності». Інтелектуальна власність як право на результати творчості людини.

1. Види й результати інтелектуальної діяльності
2. Сутність і специфіка інтелектуального капіталу. Структура інтелектуального капіталу
3. Визначення й структура нематеріальних активів. Об'єкти інтелектуальної власності
4. Категорія інтелектуальної власності в українському законодавстві й міжнародному праві

ТЕМА 2. Методи генерування ідей у процесі створення інтелектуальної власності.

1. Морфологічний аналіз
2. Метод контрольних питань (аналіз характеристик)
3. Матричне структурування
4. Синектичний метод
5. Метод фокальних об'єктів
6. Метод інверсії
7. Метод вільних асоціацій
8. Метод мозкового штурму
9. Алгоритм вирішення винахідницьких завдань
10. Використання інформаційних технологій і баз даних

ТЕМА 3. Державна система інтелектуальної власності.

1. Предмет, методи й функції правового регулювання інтелектуальної власності
2. Загальна характеристика інститутів права інтелектуальної власності
3. Система інтелектуальних прав

ТЕМА 4. Об'єкти інтелектуальної власності (ОІВ).

1. Поняття ОІВ і його ознаки
2. Класифікація об'єктів інтелектуальної власності
3. Об'єкти патентного права
4. Засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту товарів і послуг
5. Нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності
6. Об'єкти авторського права
7. Об'єкти суміжних прав
8. Складні об'єкти інтелектуальної власності
9. Правовий відносини об'єктів інтелектуальної власності

Модульний контроль.

Змістовий модуль 2. Комерціалізація інтелектуальної власності

ТЕМА 5. Здійснення прав та комерціалізація інтелектуальної власності. Оцінювання вартості об'єктів інтелектуальної власності.

1. Комерціалізація інтелектуальної власності
2. Трудовий контракт про розподіл майнових прав на об'єкти інтелектуальної власності
3. Ліцензійні угоди, їхня структура й класифікація
4. Способи придбання й підстави для припинення виключних прав
5. Договір комерційної концесії (франчайзингу)
6. Економічна ефективність ліцензування
7. Методичні підходи до оцінювання вартості об'єктів інтелектуальної власності

ТЕМА 6. Охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності.

1. Особисті немайнові права творців результатів інтелектуальної діяльності
2. Поняття й сутність виключного права
3. Потреба в охороні й захисті прав інтелектуальної власності

ТЕМА 7. Права на об'єкти інтелектуальної власності як інвестиції. Міжнародні системи інтелектуальної власності.

1. Правова охорона результату інтелектуальної діяльності засобами різних інститутів права інтелектуальної власності.
2. Права на об'єкти інтелектуальної власності як інвестиції.
3. Міжнародні організації в області управління інтелектуальною власністю і їхні задачі.

ТЕМА 8. Захист прав інтелектуальної власності. Патентна експертиза.

1. Зміст патентної експертизи
2. Органи державної патентної експертизи винаходів
3. Розгляд заявки у відділах формальної й кваліфікаційної експертизи
4. Процедура розгляду заявки на винахід
5. Апеляційна палата, її задача й функції
6. Право пріоритету заявки на винахід

Модульний контроль.

Модуль 2

Індивідуальне завдання – розрахункова робота (РР) «Визначення вартості об'єктів інтелектуальної власності».

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістовного модуля і тем	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		л	п	лаб.	с. р.
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовий модуль 1. Види та результати інтелектуальної діяльності. Концепція інтелектуальної власності					
ТЕМА 1. Вступ до навчальної дисципліни «Основи охорони і комерціалізації інтелектуальної власності». Інтелектуальна власність як право на результати творчості людини	14	2	2	-	10
ТЕМА 2. Методи генерування ідей у процесі створення інтелектуальної власності	12	1	1	-	10
ТЕМА 3. Державна система інтелектуальної власності	12	1	1	-	10
Тема 4. Об'єкти інтелектуальної власності	17	3	4	-	10
Модульний контроль	5	1	-	-	4
Разом за змістовним модулем 1	60	8	8	-	44
Змістовий модуль 2. Комерціалізація інтелектуальної власності					
ТЕМА 5. Здійснення прав та комерціалізація інтелектуальної власності. Оцінювання вартості об'єктів інтелектуальної власності	9	2	2	-	5
ТЕМА 6. Охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності	9	2	2	-	5
ТЕМА 7. Права на об'єкти інтелектуальної власності як інвестиції. Міжнародні системи інтелектуальної власності	9	2	2	-	5
ТЕМА 8. Захист прав інтелектуальної власності. Патентна експертиза	18	1	2	-	15
Модульний контроль	5	1	-	-	4
Разом за змістовним модулем 2	50	8	8	-	34
Усього годин	110	16	16		78
Модуль 2					
Індивідуальне завдання	10	-	-	-	10
Контрольний захід – залік					
Усього годин	120	16	16	-	88

5. Теми семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інтелектуальна власність як економічна категорія й об'єкт керування	2
2	Формування практичних навичок створення об'єктів інтелектуальної власності. Характеристика інституту прав інтелектуальної власності	2
3	Об'єкти інтелектуальної власності	2
4	Ознайомлення зі способами комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності	2
5	Обґрунтування потреби в охороні та захисті прав інтелектуальної власності і необхідності виведення результатів інтелектуальної діяльності на комерційну основу	2
6	Підготовка бізнес-плану підприємства для реалізації винаходи технології (start-up-підприємства). Захист прав інтелектуальної власності. Патентні дослідження	2
	Разом	12

6. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Оцінювання об'єктів патентного права	2
2	Оцінювання об'єктів авторського та суміжних прав	2
	Разом	4

7. Теми лабораторних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1		
	Разом	

8. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	ТЕМА 1. Вступ до навчальної дисципліни «Основи охорони і комерціалізації інтелектуальної власності». Інтелектуальна власність як право на результати творчості людини 1. Структура нематеріальних активів	10
2	ТЕМА 2. Методи генерування ідей у процесі створення інтелектуальної власності 1. Алгоритм вирішення винахідницьких завдань	10
3	ТЕМА 3. Державна система інтелектуальної власності	10

	1. Система інтелектуальних прав	
4	Тема 4. Об'єкти інтелектуальної власності 1. Проблеми ідентифікації об'єктів інтелектуальної власності 2. Юридичні аспекти передачі технологій та правове регулювання використання об'єктів інтелектуальної власності	10
5	Підготовка до змістовного модулю 1	4
6	ТЕМА 5. Здійснення прав та комерціалізація інтелектуальної власності. Оцінювання вартості об'єктів інтелектуальної власності 1. Організація процесу комерціалізації технологій	5
7	ТЕМА 6. Охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності 1. Особливості стратегії маркетингу технологій і високотехнологічної продукції	5
8	ТЕМА 7. Права на об'єкти інтелектуальної власності як інвестиції. Міжнародні системи інтелектуальної власності 1. Особливості міжнародного економічного співробітництва в області передачі технологій і об'єктів патентного права	5
9	ТЕМА 8. Захист прав інтелектуальної власності. Патентна експертиза. 1. Перспективи (стратегії) участі України в міжнародному ринку технологій.	15
10	Підготовка до змістовного модулю 2	4
11	Виконання індивідуального завдання (РР)	10
	Разом	88

9. Індивідуальні завдання

Виконання розрахункової роботи «Визначення вартості об'єктів інтелектуальної власності».

10. Методи навчання

Словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.); наочні (ілюстрування, демонстрування) і практичні (практичні роботи, індивідуальне опитування, тестування).

11. Методи контролю

Поточний, проміжний та підсумковий (семестровий) контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять у вигляді теоретичних опитувань й розв'язання практичних завдань.

Проміжний контроль проводиться у вигляді тестування за розділами курсу.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться в усно-письмовій формі за темами курсу й захисту індивідуального завдання (РР).

Семестровий контроль – залік.

12. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

12.1. Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Виконання і захист практичних робіт	3 .. 5	3	9 .. 15
Модульний контроль	17 .. 30	1	17 .. 30
Змістовний модуль 2			
Виконання і захист практичних робіт	3 .. 5	3	9 .. 15
Модульний контроль	17 .. 30	1	17 .. 30
Виконання і захист РР	8 .. 10	1	8 .. 10
Усього за семестр*			60...100

*Протягом семестру студент може заробити до 10 заохочувальних балів. Бали можна отримати за такими видами робіт:

- написання та захист реферату за темами дисципліни: 0 .. 5 балів,
- написання тез на науково-практичні конференції: 0 .. 10 балів.

При перевищенні максимуму балів (більше 100) студент отримуватиме 100 балів.

Семестровий контроль (залік) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до заліку (наявність РР). Під час складання семестрового заліку студент має можливість отримати максимум 100 балів.

12.2. Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

- поняття інтелектуальної власності в умовах ринкової економіки;
- державну та міжнародну систему інтелектуальної власності;
- категорія інтелектуальної власності в українському законодавстві;
- методи та підходи творчої та креативної діяльності;
- методи генерування ідей у процесі створення інтелектуальної власності;
- методологію системних досліджень задля орієнтації створення інноваційного продукту;
- класифікація об'єктів інтелектуальної власності;
- організація процесу комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності;
- охорона прав на об'єкти інтелектуальної власності;
- патентна експертиза.

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки:

- визначати поняття інтелектуальної власності і класифікувати її об'єкти;
- вибирати конкретні системи охорони прав інтелектуальної власності;
- формалізувати економічну сутність об'єктів права інтелектуальної власності;
- оцінювати вартість прав на об'єкти інтелектуальної власності;

- використовувати комунікаційні технології для підтримування ділових та особистісних контактів, як передумову ділового успіху щодо в просуванні інтелектуального продукту;
- мати уявлення про поняття патентної інформації;
- володіти навичками, достатніми для проведення власних досліджень та прийняття рішень у сфері маркетингу щодо інтелектуальної продукції;
- використовувати методи міжособистісної комунікації при вирішенні колективних задач, веденні переговорів;
- реалізувати способи введення об'єктів інтелектуальної власності в цивільний оборот.

12.3 Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка	Пояснення
90-100	A	За умови глибокого вивчення навчального матеріалу, що підтверджується вичерпними відповідями на питання і застосуванням отриманих знань на практиці: правильним, безпомилковим виконанням завдань на практичних заняттях й розрахункової роботи (PP) у встановлені навчальним графіком терміни
83-89	B	За умови твердого засвоєння навчального матеріалу, при відповідях на питання студент не допускає серйозних помилок, вміє застосовувати отримані знання на практиці (у завданнях на практичних заняттях), PP виконує правильно, без помилок
75-82	C	За умови твердого засвоєння навчального матеріалу, при відповідях на питання студент не допускає серйозних помилок, вміє застосовувати отримані знання на практиці (завдання на практичних заняттях й PP виконує з незначними помилками)
68-74	D	За умови засвоєння навчального матеріалу, студент не повністю і недостатньо точно відповідає на питання, але вміє застосовувати отримані знання на практиці (при виконанні завдань на практичних заняттях й у PP допускає менше 60% помилок)
60-67	E	За умови виконання мінімальних критеріїв знань та умінь, студент засвоїв основний програмний матеріал, припускає помилки при виконанні завдань на практичних заняттях, у PP, але має необхідні знання для їх усунення під керівництвом викладача
1-59	FX	За умови, що студент засвоїв не весь основний навчальний матеріал, допускає серйозні помилки при виконанні завдань на практичних заняттях й у PP, не має необхідних знань для їх усунення під керівництвом викладача

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
1 – 59	Незадовільно	Не зараховано

13. Методичне забезпечення

1. Филипковский, С. В. Основы охраны и коммерциализации интеллектуальной собственности для инженеров [Текст]: учеб. пособие / С. В. Филипковский, Л. А. Филипковская. – Х. : Нац. аэрокосм. ун-т им. Н. Е. Жуковского «Харьк. авиац. ин-т», 2013. – 132 с.

2. Філіпковська, Л. О. Основи охорони і комерціалізації інтелектуальної власності [Текст]: навч. посіб. / Л. О. Філіпковська. – Харків : Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авиац. ін-т», 2018. – 56 с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Цивільний кодекс України: коментар [Текст] / за ред. Є. О. Харитонова, О. М. Калітенко. – Х. : Одісей, 2003. – 856 с.

2. Андрощук Г. Законодавство України у сфері інтелектуальної власності: стан і тенденції: [Етапи становлення системи охорони інтелектуальної власності в Україні] [Текст] / Г. Андрощук // Адвокат. – 2003. – № 2. – С. 20–22.

3. Андрощук Г. А. Анализ Соглашения ТРИПС с применением унифицированного языка моделирования UML (опыт анализа юридических документов): [Зміст Угоди про торгові аспекти прав інтелектуальної власності. Можливість 54 використання мови UML для моделювання законодавчих актів] [Текст] / Г. А. Андрощук, В. В. Соловьев // Пробл. науки. – 2003. – № 2. – С. 26–32.

4. Базилевич, В. Д. Інтелектуальна власність [Текст]: підручник / В. Д. Базилевич. – К. : Знання, 2008. – 431 с.

5. Дахно І. І. Право інтелектуальної власності [Текст]: навч. посібник / За ред. д. е. н., проф. І. І. Дахна / І. І. Дахно, В. М. Алієва-Барановська. – К. : «Центр учбової літератури», 2015. – 560 с.

6. Андреев, Г. И. Практикум по оценке интеллектуальной собственности [Текст]: учеб. пособие / Г. И. Андреев, В. В. Витчинка, С. А. Смирнова. – М. : Финансы и статистика, 2003. – 176 с.

7. Шипова, Е. В. Оценка интеллектуальной собственности Е. В. Шипова. – Иркутск : Изд-во БГУЭП, 2003. – 122 с.

8. Захист прав інтелектуальної власності в контексті вступу до СОТ [Текст]: навч. посіб. / за ред. В. Т. Пятницького. – К. : UEPLAST: K.I.C: УАЗТ, 2004. – 736 с.

Допоміжна

1. Охорона інтелектуальної власності в Україні [Текст] / С. О. Довгий, В. О. Жаров, В. О. Зайчук та ін. – К. : Форум, 2002. – 319 с.

2. Інноваційна політика [Текст] : підручник [для студ. вищ. навч. закл.] / Л. І. Федулова, А. А. Мазаракі, Г. О. Андрощук. – К. : Київ. над. торг.-екон. ун-т, 2012. – 604 с.

3. Право інтелектуальної власності [Текст] : підручник / за ред. О. А. Підпригори, О. Д. Святоцького. – К. : Ін Юре, 2004. – 640 с.

4. Москалюк, Н. Б. Право інтелектуальної власності. Практикум [Текст] : навч. посіб. / Н. Б. Москалюк, Л. В. Кузьмич. – Тернопіль, 2017 – 200 с.

5. Бовин, А. А. Интеллектуальная собственность: экономический аспект [Текст] : учебн. пособие / А. А. Бовин, Л. Е. Чередникова. – М: ИНФРА-М; Новосибирск: НГАЭиУ, 2001. – 216 с.

6. Мікульонок І. О. Інтелектуальна власність [Електронний ресурс] : навч. посіб. / І. О. Мікульонок. – 3-тє вид., переробл. І допов. – К. : НУТУ «КПІ», 2012. – 238 с.

15. Інформаційні ресурси

1. Сервер Верховної ради України. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>.
2. Нормативні акти України. – Режим доступу: www.nau.kiev.ua.
3. Право. Україна. – Режим доступу: www.legal.com.ua.
4. Законопроекти України. – Режим доступу: <http://zakon.gov.ua>.
5. Законодавство України. – Режим доступу: <http://nedvigimost.com.ua>.
6. Інститут проблем законодавства ім. Ярослава Мудрого. – Режим доступу: <http://www.legality.kiev.ua>.
7. Інтелектуальна власність. Ресурс з питань авторського права та промислової власності. – Режим доступу: <http://www.intelvlas.com.ua>.
8. Коментарі до кодексу «Цивільний кодекс України (ЦКУ)», 2017. – Режим доступу: https://urist-ua.net/кодекси/цивільний_кодекс_України/.
9. Борзенко, В. І. Проблеми комерціалізації інтелектуальної власності в Україні / В. І. Борзенко, О. Р. Мірошниченко // Вісн. Нац. техн. ун-ту «ХПІ». Сер. «Технічний прогрес та ефективність виробництва». – 2014. – № 32. – С. 128-132. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vcpitp_2014_32_25.
10. Цивільний кодекс України: науково-практичний коментар, 2015. – Режим доступу: <http://terhromady.info/tsyvilnyi-kodeks-ukrainy-naukovo-praktychnyi-komentar/>.
11. Державна служба інтелектуальної власності України. – Режим доступу: <http://sips.gov.ua>.
12. Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності» (Укрпатент). – Режим доступу: <http://www.uipv.org>.
13. Український інститут науково-технічної експертизи та інформації. – Режим доступу: <http://www.uinteі.kiev.ua>.
14. Всесвітня організація інтелектуальної власності (WIPO). – Режим доступу: <http://www.wipo.int>.
15. Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності». – Режим доступу: <http://iii.ua>.